

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-03993/2021-ERU
Č. j. 03993-12/2021-ERU

V Ostravě dne 11. ledna 2022

USNESENÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-03993/2021-ERU zahájeném dne 11. května 2021 z moci úřední podle ust. § 78 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), v návaznosti na ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), s obviněným z přestupku, kterým je

CENTROPOL ENERGY, a.s.,

se sídlem Vaníčkova 1594/1, 400 01 Ústí nad Labem, IČO: 254 58 302,
zast. Mgr. Janem Veselým, advokátem se sídlem v Praze 1, Husova 5,

ve věci podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. prosince 2018 (dále jen „energetický zákon“), rozhodl

t a k t o :

I.

Správní řízení vedené Energetickým regulačním úřadem pod sp. zn. OSR-03993/2021-ERU pro podezření ze spáchání **pokračujícího přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona**, kterého se měla dopustit právnická osoba **CENTROPOL ENERGY, a.s.**, se sídlem Vaníčkova 1594/1, 400 01 Ústí nad Labem, IČO: 254 58 302 (dále jen „účastník řízení“), tím, že jako držitel licence na obchod s elektřinou č. 140203747 v rozporu s ust. § 11 odst. 1 písm. j) energetického zákona při výkonu licencované činnosti (při obchodu s elektřinou) uvedla nepravdivé informace o podmínkách dodávek energie, když **808 dílčími skutky** se zákazníky uvedenými ve sloupci 1 tabulky, jež tvoří Přílohu tohoto usnesení (dále jen „tabulka“), pro jejich odběrná místa uvedená ve sloupci 2 tabulky uzavřela ve dnech uvedených ve sloupci 3 tabulky smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny, jejichž součástí byly **PRODUKTOVÉ PODMÍNKY KAMARÁD**, které v části Cenové a platební podmínky obsahovaly nepravdivou informaci, a to že „*Každoroční úprava ceny postupem podle těchto produktových podmínek nepředstavuje změnu VPPS ani ceníku.*“,

se v souladu s ust. § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky

z a s t a v u j e,

neboť skutek, o němž se vede řízení, není přestupkem.

O d ů v o d n ě n í

I. Zjištění předcházející správnímu řízení

- [1] Šetřením Energetického regulačního úřadu (dále jen „ERÚ“ či „správní orgán“) vedeným pod sp. zn. 00339/2020-ERU provedeným v souvislosti s rozhodnutím Rady ERÚ č. j. 04714-20/2019-ERU ze dne 30. června 2020 byly zajištěny podklady pro zahájení řízení o přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona s účastníkem řízení.

II. Průběh správního řízení

- [2] Správní orgán dne 5. května 2021 převzal do správního spisu podklady z šetření ERÚ vedeného pod sp. zn. 00339/2020-ERU, o čemž vyhotovil Záznam o vložení do spisu č. j. 03993-2/2021-ERU. Doručením Oznámení o zahájení správního řízení, č. j. 03993-3/2021-ERU ze dne 10. května 2021 bylo s účastníkem řízení dne 11. května 2021 zahájeno správní řízení sp. zn. OSR-03993/2021-ERU pro podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona.
- [3] Dne 29. července 2021 zaslal správní orgán účastníku řízení Vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a doložit majetkové poměry, č. j. 03993-6/2021-ERU, ve kterém informoval účastníka řízení v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí ve věci. Zároveň bylo účastníku řízení sděleno, co je považováno za podklady rozhodnutí, a byla mu dána možnost doložit správnímu orgánu doklady svědčící o jeho aktuálních majetkových poměrech. Vyrozumění bylo účastníku řízení doručeno téhož dne.
- [4] Účastník řízení se k podkladům rozhodnutí vyjádřil podáním ze dne 30. srpna 2021, v rámci kterého mimo jiné předložil správnímu orgánu rozsudek Okresního soudu Praha-východ č. j. 21 C 171/2020-64 ze dne 19. ledna 2021.
- [5] Správní orgán s ohledem na průběh správního řízení a v souladu se zásadou materiální pravdy zakotvenou v ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které měl k dispozici k vedení správního řízení a následně vydání tohoto rozhodnutí, jsou úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 uvedeného zákona.

III. Popis skutkového stavu

- [6] Účastník řízení je právnickou osobou zapsanou ve veřejném rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 1457. Účastník řízení je držitelem licence na obchod s elektřinou č. 140805731 s termínem zahájení výkonu licencované činnosti od 2. března 2008.
- [7] Účastník řízení uzavřel v období od 1. srpna 2018 do 30. srpna 2018 v 808 případech uvedených v Příloze tohoto usnesení smlouvy o sružených službách dodávky elektřiny, jejichž součástí byly PRODUKTOVÉ PODMÍNKY KAMARÁD, ze kterých vyplývá, že *cena za dodávku Komodity je určena příslušným ceníkem uvedeným ve Smlouvě a může být položkově členěna (např. jednotková cena za spotřebu a stálý měsíční plat). Dodavatel je oprávněn jednostranně upravit cenu v případě zvýšení regulované složky ceny, daní či poplatků, aniž by z tohoto důvodu Zákazníkovi vznikalo právo na odstoupení od Smlouvy. Strany se výslovně dohodly na flexibilním způsobu určení složky ceny za dodávku Komodity (tj. část celkové ceny odlišná od ceny za Související službu a bez příslušných daní; dále jen „Cena Komodity“) v návaznosti na vývoji obchodování s Komoditou prostřednictvím POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE, a.s., IČ: 278 65 444 („PXE“) a vývoji spotřebitelských cen. Pro účely Smlouvy je „Vstupní cenou“ relevantní Komodity prostý aritmetický průměr zavíracích cen oficiálního kurzovního lístku PXE (v době uzavření Smlouvy dostupného na <http://www.pxe.cz/Kurzovni-Listek/Oficialni-Kl/>) relevantních produktů za rozhodné období, přičemž a) relevantní produkty jsou ceny finančních futures kontraktů kótovaných na PXE pro relevantní rok, tj. F PXE CZ BL CAL-x pro elektřinu a G PXE CZ BL CAL-x pro plyn (kde „x“ znamená část názvu kontraktu identifikující příslušný kalendářní rok, pro který se provádí výpočet Ceny Komodity), případně jinak nazvané kontrakty kótované na PXE, které je v budoucnu obsahově nahradí; b) rozhodným obdobím je období od prvního obchodního dne předcházejícího kalendářního roku do posledního obchodního dne v měsíci listopadu předcházejícího kalendářního roku; a c) jednotlivé zavírací ceny relevantních produktů vyjádřené v jiné než zákonné měně České republiky (Kč), budou přepočteny směnným kurzem vyhlášeným pro příslušný obchodní den Českou národní bankou a následně budou pro účely výpočtu Vstupní ceny zaokrouhleny na dvě desetinná místa. Výsledná Vstupní cena je vyjádřena v Kč/MWh spotřeby. Cena Komodity v průběhu kalendářního roku, kdy došlo*

k uzavření Smlouvy, je dána příslušným ceníkem uvedeným ve Smlouvě. Pro období každého následujícího kalendářního roku se Cena Komodity (bez DPH) skládá z následujících položek a) stálý měsíční plat (Kč/měsíc) ve výši určené podle příslušného kalendářního roku realizace dodávky Komodity a v případě dodávky plynu také podle velikosti ročního odběru v odběrném místě („OPM“) a b) jednotkové ceny za spotřebu. Tato jednotková cena za spotřebu se u dodávky elektřiny vypočte jako součet Vstupní ceny, Ceny obsluhy OPM (€/MWh spotřeby) a Ceny nákupu (Kč/MWh spotřeby); tento součet se násobí sazbou typu OPM určenou podle distribuční sazby. U dodávek plynu se jednotková cena za spotřebu vypočte jako součet Vstupní ceny, Ceny obsluhy OPM (€/MWh spotřeby) a Ceny nákupu (Kč/MWh spotřeby), přičemž Cena nákupu se vynásobí sazbou typu OPM určenou podle velikosti ročního odběru v místě spotřeby. Pro účely určení stálého měsíčního platu a Ceny nákupu pro období kalendářního roku 2020 a roky následující platí, že se jejich výše vždy upraví (zvýší nebo sníží) o roční průměrnou míru inflace měřenou jako přírůstek průměrného ročního indexu spotřebitelských cen (procentní změna průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předcházejících měsíců), jak je zveřejňován Českým statistickým úřadem (v době uzavření Smlouvy dostupný na https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny) („Index“). Celková výše upravené Ceny nákupu/stálého měsíčního platu se stanoví jako násobek a) původní výše v předcházejícím kalendářním roce a b) součtu čísla 1 a výše Indexu pro měsíc říjen tohoto předcházejícího kalendářního roku. Pokud Index nebude nadále zveřejňován, použije se přiměřený ekvivalentní index zveřejňovaný orgánem České republiky nebo Evropské unie za účelem stanovení růstu spotřebitelských cen v České republice, který Index obsahově nahradí. Cena obsluhy OPM je určena v eurech (€). Pro určení Ceny Komodity na příslušný kalendářní rok bude na zákonnou měnu České republiky (Kč) přepočtena směnným kurzem, který odpovídá aritmetickému průměru příslušných směnných kurzů ČNB vyhlášených pro všechny obchodní dny PXE v rozhodném období předcházejícího kalendářního roku, jak je definováno výše. Vstupní cena. Cena obsluhy OPM a Cena nákupu se při výpočtu Ceny Komodity zaokrouhlují podle matematických pravidel vždy na dvě desetinná místa. Stejným způsobem se postupuje při úpravě stálého měsíčního platu a Ceny nákupu v návaznosti na vývoj Indexu. Výsledná jednotková cena za spotřebu se zaokrouhluje podle matematických pravidel vždy na celé číslo bez desetinných míst. Příslušné základní výše stálých měsíčních platů (pro jednotlivé roky, resp. velikosti ročního odběru), Ceny nákupu (pro jednotlivé ceníkové řady). **Každoroční úprava ceny postupem podle těchto produktových podmínek nepředstavuje změnu VPPS ani ceníku.** Strany potvrzují, že Zákazník nemá právo na odstoupení od Smlouvy v případě, kdy podle zde sjednaného způsobu výpočtu dojde pro následující období ke zvýšení Ceny Komodity v rozsahu vývoje obchodování s Komoditou na PXE (tj. v rozsahu změny Vstupní ceny) nebo stálého měsíčního platu a Ceny nákupu v rozsahu zvýšení Indexu. PRODUKTOVÉ PODMÍNKY KAMARÁD dále stanovují ceny obsluhy OPM a sazby typu OPM podle přidělené distribuční sazby, ceny nákupu elektřiny a plynu pro ceníky BRONZ, STŘÍBRO a ZLATO, stálý měsíční plat a dobu trvání smlouvy.

IV. Právní hodnocení

IV. I. Použitá právní úprava

- [8] Podle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.
- [9] Podle ust. § 2 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Podle ust. § 2 odst. 6 téhož zákona pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.
- [10] Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníků řízení za vytýkaná jednání a uložení správního trestu jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky a energetický zákon ve znění účinném do 31. prosince 2018.

IV. II. Obecný právní rámec

- [11] Přestupku ve smyslu ust. § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona se držitel licence dopustí tím, že nesplní některou z povinností podle § 11 odst. 1 až 4 téhož zákona.
- [12] Podle ust. § 11 odst. 1 písm. j) energetického zákona je držitel licence povinen při výkonu licencované činnosti uvádět pravdivé a úplné informace o podmínkách dodávek energie.
- [13] Podle ust. § 11a odst. 5 energetického zákona zvýší-li držitel licence na obchod s elektřinou, obchod s plynem, výrobu elektřiny nebo výrobu plynu cenu za dodávku elektřiny nebo plynu nebo změni-li jiné smluvní podmínky, je zákazník oprávněn bez uvedení důvodu odstoupit od smlouvy do 3 měsíců od data zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek. To neplatí, pokud držitel licence oznámí zákazníkovi zvýšení ceny nebo změnu jiných smluvních podmínek nejpozději třicátý den přede dnem jejich účinnosti a současně zákazníka poučí o jeho právu na odstoupení od smlouvy. V takovém případě je zákazník oprávněn bez uvedení důvodu odstoupit od smlouvy nejpozději desátý den přede dnem zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek. Právo na odstoupení od smlouvy podle tohoto odstavce zákazníkovi nevzniká v případě zvýšení regulované složky ceny, daní a poplatků, a dále v případě změny jiných smluvních podmínek v nezbytném rozsahu z důvodu zajištění souladu s obecně závazným právním předpisem.

IV. III. Právní posouzení skutku

- [14] ERÚ dne 11. května 2021 zahájil s účastníkem řízení řízení o přestupku v návaznosti na šetření provedené v souvislosti s rozhodnutím Rady ERÚ č. j. 04714-20/2019-ERU ze dne 30. června 2020. V rámci sporného správního řízení vedeného u ERÚ pod sp. zn. OSS-04714/2019-ERU podle ust. § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. energetického zákona byla řešena existence právního vztahu mezi spotřebitelem a účastníkem řízení v návaznosti na právo spotřebitele odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny podle ust. § 11a odst. 5 energetického zákona při sjednání ceny elektřiny stanovené v PRODUKTOVÝCH PODMÍNKÁCH KAMARÁD.
- [15] Rada ERÚ v citovaném rozhodnutí uvedla, že *pro posouzení oprávněnosti navrhovatele od Smlouvy odstoupit je nezbytné zabývat se obsahem Smlouvy a k ní přidružených dokumentů, tedy PP (pozn. PRODUKTOVÉ PODMÍNKY KAMARÁD) a VPPP. Zásadní pro vyřešení sporné otázky přitom zůstává posouzení obsahu PP, zejména části týkající se určení ceny za dodávku elektřiny, a části, která v případě každoroční úpravy ceny postupem popsáným v PP vylučuje aplikaci § 11a odst. 5 energetického zákona, neboť tato úprava ceny podle PP nepředstavuje změnu VPPS ani ceníku. Je třeba zodpovědět otázku, zda ustanovení o vyloučení práva na odstoupení od Smlouvy v případě zvýšení ceny podle „sjednaného způsobu výpočtu pro následující období v rozsahu vývoje obchodování s elektřinou na PXE nebo stálého měsíčního platu a ceny nákupu v rozsahu zvýšení indexu“ (cit. z PP) naplňuje hlediska spotřebitelského práva pohledem přiměřenosti, určitosti a předvídatelnosti ujednání, zejména s ohledem na uvedení výpočtu ceny a s tím souvisejícího vyloučení práva na odstoupení od Smlouvy podle § 11a odst. 5 energetického zákona. Dále je nutno posoudit otázku, zda z PP plyne určitá nebo pro běžného spotřebitele určitelná cena produktu jako podstatné náležitosti smlouvy o dodávce elektřiny, a dále zdaje ujednání PP, které vyloučilo aplikaci § 11a odst. 5 energetického zákona, jednáním přiměřeným a splňuje takové požadavky, aby k němu mohlo být přihlíženo.*
- [16] *Z PP plyne, že způsob každoročního určení ceny se provede na základě výpočtu, v němž je obsažena řada proměnných hodnot (složek ceny). V tabulkách pod cenovými a platebními podmínkami jsou uvedeny hodnoty jednotlivých parametrů, které jsou jednak v různých měnách, když cena obsluhy je nastavena v eurech, zatímco ostatní částky v korunách. Podle názoru Rady tyto tabulky do značné míry vzbuzují dojem, že se jedná o konečná čísla, přičemž bez podrobné znalosti předchozího textu se na jejich základě nedá určit konečná cena. Jedná se nicméně pouze o základní sazby, které se dalšími úpravami proměňují a až na základě postupu popsáného v PP je možné dosáhnout určení složek cen, které po dosazení do vzorce a přičtení v tabulkách neuvedené vstupní ceny obchodování s komoditou*

prostřednictvím PXE a výpočtem spočívajícím v prostém aritmetickém součtu upravených čísel, dají dohromady konečnou cenu bez DPH.

- [17] *Stran určitelnosti výše ceny je problematickou složkou právě složka ceny vázaná na obchodování na burze PXE, jejíž určení je uvedeno v PP. Na tomto místě Rada konstatuje, že tato složka není pro běžného spotřebitele sdělena srozumitelně, nadto dohledat její výši nelze jednoduchým způsobem, např. prokliknutím na hypertextový odkaz. K určení správné výše této složky je nutné znát cenu komodity obchodované na burze PXE za jednotlivé dny celého roku, a to její vstupní a výstupní cenu, z nichž aritmetickým průměrem vyjde výsledná cena pro přepočítávaný den v eurech. Dalším krokem by pak byl přepočet této výsledné ceny, která se uvádí v eurech, na koruny dle denního kurzu ČNB. Tento výpočet by bylo nutné provést za každý den rozhodného období, to je od prvního obchodního dne předcházejícího kalendářního roku do posledního obchodního dne měsíce listopadu, tzn. pro rok 2019 to bylo celkem 334 výpočtů. Z uvedeného je patrné, že takto složitý výpočet a dohledávání jednotlivých parametrů nelze od běžného spotřebitele vyžadovat ani očekávat, nadto odpůrce téměř počítá s tím, že spotřebitel si správnost určení konečné výše ceny pro následující období kontrolovat nebude, neboť vlastní výpočet nebude schopen správně provést. Tento závěr vyplývá z odpůrcem podaného rozkladu, v němž na straně 10 uvádí, že „je podstatné, zda zákazník pochopí princip výpočtu, nemusí si sám umět cenu spočítat, to je pro něj zabezpečeno ze strany odpůrce, což Rada považuje za zcela nepřiměřenou relativizaci, neboť je otázkou, jak může spotřebitel projevit vážně míněnou vůli být vázán závazkem, který sám není schopen do všech souvislostí vnímat a pochopit.*
- [18] *Dalšími složkami ceny jsou cena obsluhy odběrného místa ve výši 2,10 €, která podléhá přepočtu z měny euro na koruny podle směnného kurzu určeného rovněž postupem podle PP, a dále výše stálého měsíčního platu za dodávku, která je závislá na míře inflace dle výše přírůstku průměrného ročního indexu spotřebitelských cen pro měsíc říjen předchozího roku (PP uvádějí, že základní sazba je 80 Kč/měsíc, přičemž pro rok 2018 byla ve výši 81,80 Kč/měsíc). Jednotková cena se pro navrhovatele vypočetla provedením prostého součtu, neboť distribuční sazba pro jeho odběrné místo, kterou se součet těchto položek měl násobit, byla rovna jedné. Chtěl-li by se spotřebitel dobrat sám určení a kontroly ceny za elektřinu, výpočet by vypadal takto: $1 \times [(PXE + \text{cena obsluhy odběrného místa (po přepočtu eur na koruny podle aktuálního kurzu) + stálý měsíční plat (zvýšený o míru inflace)}]$. K takto získané konečné ceně pak bylo třeba přičíst DPH. Výpočet je uveden záměrně pro demonstraci, že zjištění konečné ceny je pro běžného spotřebitele velmi obtížné, ne-li nemožné.*
- [19] *Z výše uvedeného je patrné, že pro výpočet konečné ceny je třeba znát tři a více proměnných (započítá-li se rovněž směnný kurz, daně a index spotřebitelských cen), z nichž jedna, a to cena obchodování na burze PXE, je pro běžného spotřebitele jen obtížně dohledatelná. Rada k tomu uzavírá, že takto stanovená cena není s ohledem na to, že se jednalo o spotřebitelskou smlouvu, dostatečně určitá a určitelná. Spotřebitel si v době uzavření Smlouvy mohl jen obtížně, ne-li vůbec představit, jak se ve skutečnosti cena bude pohybovat v následujících letech. Přitom znalost výpočtu je pro navrhovatele podstatná, aby jednak v době uzavření smlouvy mohl zvážit dopad takto uzavřené smlouvy do své majetkové sféry, ale rovněž z důvodu kontroly výsledné ceny, kterou odpůrce pro rok 2019 zveřejnil dne 15. prosince 2018. Rada na tomto místě nesouhlasí s tvrzením odpůrce, který s odkazem na § 1813 občanského zákoníku namítá, že vyhověl požadavku jasným a srozumitelným způsobem informovat spotřebitele o mechanismu změny ceny. Požadavek na jasnost a srozumitelnost neznámá uvést pouhý příkladný výpočet konečné ceny a upozornit na flexibilní změny cen, ale rovněž vysvětlit postup, jakým se k této konečné ceně dopočítat, a v případě výpočtu ceny uvést jednotlivé složky tak, aby byly jednoduše dohledatelné a dosaditelné do ujednaného vzorce. Právě v tomto bodě určitost stanovení konečné ceny selhává.*
- [20] *V době uzavření závazku předložil odpůrce navrhovateli předšmluvní informace, které obsahovaly zjednodušený výpočet ceny, který sestával pouze z výpočtu hodnoty PXE pro rozhodné období - dva obchodní dny, a to 2. ledna 2017 - 3. ledna 2017. Na tomto výpočtu mělo být navrhovateli vysvětleno, jakým způsobem bude flexibilní výpočet ceny elektřiny pro jeho odběrné místo uplatňovat. Odpůrce však neuvedl, že pokud by si navrhovatel chtěl vypočítat cenu přesně pro následující období počínaje rokem 2019, musel by výpočet PXE provést přibližně 334x (tolik obchodních dní bylo v rozhodném období*

od 1. ledna 2017 do 30. listopadu 2017), a to vždy z dat předchozího roku. Navrhovatel v době uzavření smlouvy nebyl nucen žádný výpočet provádět, cena mu byla stanovena pro první rok platnosti smlouvy, tj. pro rok 2018, ceníkově, tedy pevnou částkou. Nemusel se tak podrobně seznamovat s výpočtem; se způsobem určení ceny se co do jeho důsledků seznámil až v době, kdy mu byla cena fakticky zvýšena, přičemž, jak Rada znovu zdůrazňuje, výpočet konečné ceny je natolik složitý, že není možné od běžného spotřebitele správný výsledek očekávat.

- [21] Podle § 1812 odst. 1 občanského zákoníku platí, že lze-li obsah smlouvy vyložit různým způsobem, použije se výklad pro spotřebitele nejpriznivější. V tomto ohledu především Rada posoudila obsah předmětného závazku a zjistila následující.
- [22] V samotné smlouvě ze dne 9. října 2018 není sjednána výše ceny, pouze produkt „KAMARAD STRÍBRO“. Rada proto musela posoudit obsah dalších smluvních podmínek obsažených v VPPS a PP, potažmo v ceníku. Podle článku IV. odst. 1 VPPS je ceník sjednán ve smlouvě, přičemž zároveň je sjednána možnost jeho jednostranné změny (článek VII odst. 1). Ve vztahu k ceníkům lze konstatovat, že ze samotného obsahu ceníku pro produkt KAMARAD STRÍBRO není možné seznat, že by došlo ke sjednání flexibilní ceny, ceníky obsahují pevně stanovené ceny. Z uvedeného hlediska nelze určit rozdíl mezi smlouvou, u níž by dodavatel provedl jednostrannou změnu ceníku, a smlouvou s cenou flexibilní, ve vztahu k navrhovateli se jednání odpůrce projevovalo stejným způsobem jako jednostranná změna ceníku sjednaná ve VPPS. Proto Rada přistoupila k posouzení produktových podmínek KAMARAD, které jsou uvedeny ustanovením, že cena dodávky je určena ceníkem uvedeným ve Smlouvě.
- [23] Dále PP uvádí, že strany se dohodly na flexibilním způsobu určení ceny, proto musela Rada posoudit, co uvedené ustanovení znamená. Produktové podmínky sice stanovují rámcově způsob, jakým dochází k určení neregulované tržní složky ceny, ale zároveň uvádí, že cena komodity je v průběhu kalendářního roku, kdy byla sjednána, dána ceníkem sjednaným ve smlouvě. Ačkoliv odpůrce zároveň v PP uvedl, že každoroční změna ceny nepředstavuje změnu ceníku, tato skutečnost se z obsahu smlouvy a smluvních podmínek nepodává jednoznačně, a to i za předpokladu přednosti PP před VPPS, neboť zároveň z PP vyplývá, že cena je určena ceníkem, který musí být určitým způsobem zveřejněn. Podle názoru Rady lze produktové podmínky produktu KAMARAD považovat za nejednoznačné a umožňující dvojitý výklad, v takovém případě by však měl být zvolen výklad pro spotřebitele nejpriznivější (tj. nikoliv pouze příznivější, ale dokonce nejpriznivější možný). V daném případě se ovšem nabízí otázka, jaký je materiálně rozdíl mezi popsanou změnou ceníků na základě smluvních podmínek popsání postupu, a změnou ceníku ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona. Uvedený rozdíl by patrně v daném případě spočíval v existenci ujednání o způsobu zvýšení ceny v rámci podmínek produktu KAMARAD, tj. nejednalo by se o změnu smlouvy jednostrannou (vnucenou obchodníkem).
- [24] Podle § 1813 občanského zákoníku se má za to, že zakázána jsou ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o předmětu plnění nebo o ceně, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem. Z uvedeného plyne, že samotné cenové ujednání nemůže představovat nepřiměřená ujednání, k němuž se ve smyslu § 1815 občanského zákoníku nepřihlíží, ledaže by se jednalo o ujednání, které by spotřebiteli nebylo sděleno jasným a srozumitelným způsobem. Podle názoru Rady se bez ohledu na otázku dvojího výkladu produktových podmínek a příklonění se k výkladu pro spotřebitele nejpriznivějšího o takový případ jedná. Jednoznačným důsledkem pak je konstatování, že mezi stranami nebyl sjednán flexibilní způsob určení ceny elektřiny a zvýšení ceny pro rok 2019 bylo jednostranné ze strany odpůrce, s nímž musely být spojeny právem předpokládané následky v podobě možnosti navrhovatele od Smlouvy odstoupit.
- [25] Ostatně též z § 1811 občanského zákoníku vyplývá informační povinnost podnikatele činit veškerá sdělení vůči spotřebiteli jasně a srozumitelně. Uvedenému požadavku neodpovídají informace, které operují pro průměrného spotřebitele s nesrozumitelným vzorcem, do něhož musí spotřebitel dosazovat jemu neznámé hodnoty. Rada považuje způsob stanovení ceny produktu KAMARAD za nejasně nastavený a nevhodný pro uzavírání smluv se spotřebiteli. Odpůrce v době uzavření smlouvy navrhovateli dostatečně srozumitelně nesdělil podstatné informace, když neuvedl úplný výpočet

pro celý rok 2018, a vzorec obsahoval mnoho proměnných parametrů, které bylo složité vyhledat. Jak správně citoval správní orgán, spotřebitel by si při uzavírání smluv měl být vědom toho, „do čeho jde“.

- [26] Pokud Rada odkáže na uvedené produktové podmínky, je z nich patrné, že zákazníkovi je sdělen způsob výpočtu ceny, bližší popsání výše, z něhož si nemůže spotřebitel o ceně samotné udělat představu (aniž by se seznámil s ceníkem zveřejněným obchodníkem). Pokud se jedná o předmluvní informaci poskytnutou spotřebitelům, ta nad rámec PP obsahuje pouze „hypotetický příklad“ výpočtu ceny pro rok 2018. Takový hypotetický příklad nemůže u průměrného spotřebitele přispět k větší představě způsobu, jakým je cena určována, do jisté míry naopak zase působí opačně a vytváří potenciální klamnou představu, neboť se jedná o výpočet ceny, která se následně bude měnit, aniž by na jeho základě mohl průměrný spotřebitel jednoduše cenu sám spočítat. Navíc byl tento hypotetický případ pro rok 2018 spočítán pouze na základě hodnot obchodování z 2. a 3. ledna 2017, tj. v době uzavírání smlouvy velmi neaktuálních (k této otázce a vývoji cen na burze se vyjadřuje napadené rozhodnutí) a z hlediska rozsahu velmi zjednodušených.
- [27] V praxi se uzavírají smlouvy o dodávce elektřiny zejména tak, že určování ceny proběhne buď stanovením fixní ceny platné pro celé smluvní období, anebo smlouva obsahuje doložku s odkazem na platný ceník dodavatele. V tomto případě může dojít k jednostrannému zvýšení ceny v průběhu smluvního vztahu. V případě uzavření smlouvy o dodávce elektřiny za pevně stanovenou cenu pro celé období trvání smlouvy (tzv. fixní cena) se obchodník vystavuje riziku, že se v průběhu smluveného období ceny energií zvýší a on na to nebude moci zareagovat zvýšením cen zákazníkovi. Ve druhém případě, kdy si strany ujednají stanovení ceny prostřednictvím ceníku s možností jednostranného navýšení ceny, spočívá podnikatelské riziko obchodníka v tom, že v případě jednostranného navýšení ceny z jeho strany může zákazník od uzavřené smlouvy bez sankce odstoupit. Odpůrce zvolil způsob určení konečné ceny provedením výpočtu součtem výše uvedených složek ceny za období jednoho roku s téměř pětiletou dobou trvání závazku a zároveň tak, že neregulovaná složka ceny elektřiny mohla být pružně měněna dle výsledků obchodování na burze. Tímto způsobem určení ceny se odpůrce zbavil svého podnikatelského rizika, když si prakticky na 59 měsíců upsal zákazníka (v případě konstatování o nemožnosti od smlouvy odstoupit nebo ji vypovědět) a zajistil stálý zisk nezávislý na dalších okolnostech, které ostatní obchodníci v případě, že určují konečnou cenu pro jednotlivé zákazníky, musí zohledňovat.
- [28] Cena, za kterou nakupuje obchodník s energiemi, je závislá zejména na uvedených parametrech, k nim je přihlíženo i jinými obchodníky, kteří s ohledem na jejich výši upravují ceny svým zákazníkům a řídí tak svoji cenovou politiku úpravou dalších složek. Tím, že odpůrce zvolil určení ceny výpočtem, tedy že se cena bude vyvíjet flexibilně v návaznosti na vývoj obchodování s danou komoditou prostřednictvím PXE, obešel § 11a odst. 5 energetického zákona a vyhnul se riziku, že by od něj zákazník pro zvýšení ceny provedené v souladu se smluveným postupem mohl přejít k jinému dodavateli. Nadto lze pochybovat o nastavení ceny flexibilně, když ve skutečnosti se cena určuje jednorázově k odpůrcem určenému okamžiku s platností po celý následující kalendářní rok. V tomto smyslu se tak nejedná o flexibilně určenou cenu, ale o cenu jednostranně určenou a pro případ jejího zvýšení nelze vyloučit právo na odstoupení od Smlouvy.
- [29] Nutno opět konstatovat, že z PP skutečnost, jak dochází k určení flexibilní ceny, nevyplývá jednoznačně, a je tak možno konstatovat, že tyto podmínky neobsahují srozumitelnou komplexní úpravu. Lze z nich dovodit, že na základě cen podle výsledků obchodování na burze je stanovována složka ceny označovaná jako „Vstupní cena“, a to za rozhodné období ledna až listopadu. Výslednou Vstupní cenu a následně i konečnou neregulovanou cenu (která má dle PP další složky) určuje až odpůrce v rámci vydaného ceníku, tj. jednostranně. Nejedná se tedy ve vlastním slova smyslu vůbec o cenu flexibilní, ale o cenu určenou pro celý kalendářní rok na základě zprůměrovaných údajů roku minulého, určitým způsobem zpracovaným k jednomu časovému okamžiku (vydání ceníku). Odpůrce v PP vlastně popsal standardní možnost tvorby ceníků a jejich jednostranných změn, pouze ho vydává za cenu flexibilní, aniž by ovšem ke změně pro zákazníky docházelo automaticky (tj. nebyli by odkázáni na její jednostranné určení ze strany obchodníka) a v odpovídajícím čase podle skutečněných obchodů.

- [30] *Rada proto uzavírá, že ujednání o způsobu změny ceny elektřiny údajně flexibilním způsobem ve spojení s ujednáním, že se o změnu ceníku nejedná (a tudíž navrhovateli nepřísluší právo smlouvu ukončit podle § 1 la odst. 5 energetického zákoníku) je nepřiměřené ve smyslu § 1813 ve spojení s § 1812 odst. 2 občanského zákoníku, a proto k němu nemůže být přihlíženo, a to i za situace, že by jinak Rada PP odpůrce nevyhodnotila způsobem pro spotřebitele nejpriznivějším. Ve skutečnosti je totiž zřejmé, že ke stanovení ceny elektřiny pro kalendářní rok dochází jednostranným jednáním odpůrce (vydáním ceníku), když ujednání o změnách ceny (ve skutečnosti o způsobu určení ceny na následující rok) je pro průměrného spotřebitele zcela nesrozumitelné a nepředvídatelné co do důsledků, a jeho účelem je toliko vyloučení práva na odstoupení od smlouvy v důsledku zakrývání charakteru změny ceníku jakožto jednostranného zvýšení ceny. Rozkladové námitky odpůrce, že k jednostrannému zvýšení ceny nedošlo, nelze dát zapravdu, neboť k ní fakticky došlo ke dni 1. ledna 2019 změnou ceníku produktu KAMARÁD, produktová řada STRÍBRO.*
- [31] *Rada upozorňuje, že v tomto ohledu naprosto nezastává stanovisko, že snad smlouvy o dodávce s flexibilním způsobem určení ceny není možno se spotřebiteli sjednat, nicméně takové smlouvy musí splňovat základní požadavky na smlouvy sjednávané se spotřebiteli, především by musely obsahovat jednoznačná a srozumitelná ujednání nejen z hlediska nerozpornosti smluvních ujednání, ale především ve vztahu k reálné možnosti získat představu o ceně, kterou spotřebitel bude hradit po období, na které smlouvu uzavřel. Takové smlouvy by navíc z hlediska svého smyslu měly přispívat k spravedlivému rozložení podnikatelského rizika mezi podnikatele a spotřebitele, nikoliv vázat spotřebitele na relativně dlouhou dobu (navíc v nestandardně stanovené délce 59 měsíců) bez možnosti smlouvu ukončit při faktické možnosti obchodníka jednostranně měnit cenu do budoucna podle výsledků minulých období. Radě je pochopitelně známo i to, že směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU obsahuje ustanovení o tzv. smlouvách s dynamickým určováním ceny elektřiny, nicméně jedná se o smlouvy, které odráží cenové změny na spotových trzích včetně denních a vnitrodenních trhů, v intervalech odpovídajících přinejmenším četnosti vypořádání tržních transakcí, tedy nikoliv o smlouvy, kdy by cena stanovena ex post na základě určitých průměrných údajů, byť vztahujících se k produktům směřujícím na rok následující.*
- [32] *K namítanému nesprávnému právnímu posouzení věci ohledně ujednání o flexibilním stanovení ceny v návaznosti na vývoji obchodování s komoditou prostřednictvím PXE, uvádí Rada následující. Jako nesrozumitelný pro běžného spotřebitele byl vyhodnocen postup (výpočet), jímž se ke konečné ceně dojde. Navíc i kombinace těchto dvou ujednání, tedy ujednání o určení ceny a vyloučení práva odstoupit od Smlouvy v případě zvýšení ceny, zakládá závěr, že se jedná o nepřiměřená ujednání, ke kterým se nebude přihlížet. Odpůrce dále argumentuje tím, že navrhovateli muselo být zřejmé, jaký produkt uzavírá, když pro produkt KAMARÁD bylo charakteristické, že cena elektřiny se určuje flexibilním způsobem, a je to jediný produkt svého druhu, který odpůrce nabízí a pravděpodobně i jediný produkt svého druhu nabízený spotřebiteli na trhu s energiemi. S tímto tvrzením se Rada neztotožňuje. Produkt se od jiných odlišuje avizovanou flexibilitou vývoje konečné ceny úměrně jejímu pohybu na burze PXE, ale běžný zákazník se ve výpočtu podle uvedeného mechanismu nevyzná, není mu zřejmé, jakou cenu reálně bude v následujících letech, na které byla smlouva ujednána, hradit, a navíc je i připraven o možnost změny dodavatele při navýšení ceny. Rada sice připouští, že cena může být ve smlouvě stanovena nejen uvedením peněžní částky, ale i jiným způsobem, kterým ji lze nepochybně určit, ovšem na otázku, zda lze za takovýto způsob považovat i takto složitý výpočet, který nebyl spotřebiteli dostatečně vysvětlen a ani jako celek vyobrazen, je třeba odpovědět záporně.*
- [33] *Odpůrce v podaném rozkladu nesouhlasí se závěrem Energetického regulačního úřadu, podle něhož porozumění ujednání o flexibilním stanovení ceny vyžaduje nepřiměřenou kognitivní zátěž. Naopak se domnívá, že postačí, pokud zákazník pochopí princip výpočtu, sám nemusí umět cenu spočítat, to je pro něj zabezpečeno ze strany odpůrce. Odpůrce tak sám připouští, že pro spotřebitele je konečný výpočet ceny příliš složitý a nezbyde mu, než se spolehnout na odpůrce, který jej provede za něj a správně (srov. str. 10 podaného rozkladu). Tímto tvrzením si však odpůrce odporuje, když na jiném místě rozkladu (str. 8) uvádí, že zveřejnění ceníku slouží zejména proto, aby si zákazník mohl zkontrolovat, zda byly ceny dodávky komodit pro rok 2019 odpůrcem vypočítány podle kalkulačního*

vzorče správně. Odpůrce předpokládá, že si zákazník nebude výslednou cenu umět spočítat sám, s čímž souvisí i to, že nedokáže odhadnout dopad svého závazku do své majetkové sféry. Radě tak není zřejmé, jakým způsobem by zákazník mohl zkontrolovat správnost jím provedeného výpočtu, když jej fakticky provést neumí.

- [34] Podle § 574 občanského zákoníku je na právní jednání třeba hledět spíše jako na platné než jako na neplatné. Podle § 1815 občanského zákoníku se k nepřiměřenému ujednání nepřihlíží, ledaže se jej spotřebitel dovolá. Podle § 1812 odst. 1 občanského zákoníku se v případě nekonkrétních a nejednoznačných ustanovení smlouvy použije výklad pro spotřebitele nejprůzračnější. Rada z výše uvedeného dovodila, že smlouva, která byla mezi navrhovatelem a odpůrcem uzavřena, je platná s výjimkou ustanovení vylučujícího aplikaci § 11a odst. 5 energetického zákona, ke kterému se nebude přihlížet. Skutečnost, že cena za dodávku elektřiny nebyla stanovena dostatečně jasně a srozumitelně, nezakládá neplatnost celé smlouvy, ale pouze uvedeného ujednání.
- [35] Odpůrci lze na tomto místě dát za pravdu v tom, že informování o předpokládaném vývoji cen elektřiny v následujících 59 měsících trvání smlouvy by bylo neúměrné. Prvostupňové rozhodnutí však takto podrobnou povinnost odpůrci nezakládalo. Správní orgán odpůrci vytknul, že navrhovatele dostatečně neinformoval o složitosti výpočtu (neuvedl celý výpočet ceny), dále mu poskytl neaktuální graf vývoje cen, který hovořil ve výhodnost uzavíraného produktu, stejně tak hypotetický výpočet v Předmluvních informacích se nesesával z aktuálních čísel. Všechny tyto informace deklarovaly výhodnost sjednávaného produktu, přičemž reálně zakryly skutečnost, že v době uzavření Smlouvy se na burze obchodovalo s daleko vyššími čísly, která měl odpůrce k dispozici, a ovlivnily tak navrhovatelovo rozhodnutí závazek uzavřít.
- [36] Jelikož Rada ERÚ podle názoru správního orgánu jednoznačně ve svém rozhodnutí uvedla, že cena stanovená PRODUKTOVÝMI PODMÍNKAMI KAMARÁD není flexibilně určenou cenou, ale cenou jednostranně určenou a pro případ jejího zvýšení nelze vyloučit právo na odstoupení od smlouvy, považoval správní orgán toto rozhodnutí ve smyslu ust. § 57 odst. 3 správního řádu za rozhodnutí o předběžné otázce, kterým je vázán, a rozhodl se proto po zajištění podkladů s účastníkem řízení zahájit řízení o přestupku z důvodu uvedení nepravdivé informace stran možnosti odstoupení od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny.
- [37] Účastník řízení v průběhu správního řízení předložil správnímu orgánu rozsudek Okresního soudu Praha-východ č. j. 21 C 171/2020-64 ze dne 19. ledna 2021, který nabyl právní moci dne 23. listopadu 2021 a kterým soud nahradil rozhodnutí ERÚ č. j. 04714-13/2019-ERU ze dne 11. listopadu 2019 a rozhodnutí Rady ERÚ č. j. 04714-20/2019-ERU ze dne 30. června 2020 tak, že návrh spotřebitele na určení, že právní vztah mezi ním a účastníkem řízení založený smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny na základě odstoupení podle ust. § 11a odst. 5 energetického zákona zanikl, zamítl.
- [38] Okresní soud Praha-východ v citovaném rozsudku uvedl, že *předmětnou smlouvu je třeba posoudit jako kupní smlouvu na dodávku elektřiny podle shora citovaných ustanovení § 2079 a násl. o. z. ve spojení s § 50 odst. 2 energetického zákona.*
- [39] *Ustanovení § 2154 o. z. upravuje tzv. cenovou doložku, tj. ujednání ve smlouvě umožňující následnou úpravu kupní ceny v závislosti na splnění určitých podmínek, které jsou obvykle mezi stranami předem určeny. Okolnosti, jež mohou mít vliv na kupní cenu, mohou být různé, kupříkladu změna kursu měny (měnová doložka), ceny surovin, práce, dopravy či jiných komponentů, které je třeba brát při dodávkách věcí (zboží) v úvahu (např. pojištění, úrokové sazby). Doložky mohou být sjednány jako obousměrné, tedy mohou upravovat změny kupní ceny směrem nahoru i dolů, nebo mohou krýt jen případy zvýšení cen vstupů, ev. naopak pouze jejich snížení. Konkrétní úprava cenové doložky v zákoně neurčuje, co se rozumí cenovou doložkou, ani nestanovuje její konkrétní obsahové náležitosti (viz Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055—3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, k § 2154).*

- [40] *Účelem ustanovení § 11a energetického zákona je chránit především spotřebitele, ale v určitých případech i tzv. malé zákazníky, jde-li o fyzické osoby. V pátém odstavci jsou řešeny důsledky spojené se zvýšením ceny za dodávky elektřiny nebo plynu nebo se změnou jiných smluvních podmínek. Pravidlo se uplatní na vztahy se spotřebiteli. Je diskutabilní, zda se předmětné pravidlo vztahuje na podnikající fyzické osoby. Předmětné smlouvy musí být v souladu i s pravidly pro tzv. spotřebitelské smlouvy (§ 1810 a násl. o. z.). Výjimkou ze zákazu jednostranné změny smlouvy (§ 1790 o. z.) je § 1752 o. z., podle něhož je za stanovených podmínek možná jednostranná změna obchodních podmínek, tj. těch podmínek, které nebyly předmětem vyjednávání. Nezbytnou podmínkou pro uplatnění práva na změnu obchodních podmínek je, že je ujednáno způsob oznámení změny a právo druhé strany změnu odmítnout a závazek vypovědět ve výpovědní době dostatečné k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele. Za jednostrannou změnu smlouvy nelze považovat změny závazku, které jsou mezi stranami výslovně ujednány, např. změna ceny v důsledku uplatnění cenové doložky (např. inflační nebo měnové doložky), pokud vykazuje dostatečné rysy předvídatelnosti, transparentnosti a právní jistoty (stanovisko generálního advokáta ve věci C-326/14). Za jednostrannou změnu smlouvy s právem odstoupit od smlouvy nelze považovat ty případy, kdy se zlepšuje postavení zákazníka, např. dodavatel zruší určitou sankci pro futuro, rozšíří nabídku služeb nebo sníží cenu bez změny dalších podmínek (viz EICHLEROVA, Kateřina. Energetický zákon: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80- 7552-412-6, k§ 11a).*
- [41] *V § 1813 a násl. o. z. je provedena směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Smyslem ustanovení je ochrana spotřebitelů proti zneužívání moci podnikateli, především v případě jednostranných formulovaných typových smluv, a proti nepřiměřenému omezení práv spotřebitelů. Jde o ochranu před nepoctivým jednáním podnikatele. Důraz je kladen na transparentnost jednání podnikatele jako předpokladu svobodného rozhodnutí spotřebitele. Cílem není dosažení rovného postavení stran, pokud jde o práva a povinnosti stran (předpokladem je pouze významná nerovnost v právech a povinnostech, navíc pouze ve spojení s porušením požadavku přiměřenosti, nepřezkoumává se vzájemný poměr plnění). Spotřebitel je svobodný i v možnosti učinit pro sebe nevhodné rozhodnutí (viz Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721— 2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, k § 1813).*
- [42] *I v rámci spotřebitelských smluv platí zásady pacta sunt servanda a autonomie vůle při uzavírání smluv. Ochrana spotřebitele má své meze; je potřeba vážit, zda v konkrétním případě nedochází ke zneužívání institutu spotřebitelské ochrany (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. 33 Cdo 382/2018).*
- [43] *Ve výše zmiňovaném rozsudku ze dne 26. 11. 2015, Verein für Konsumenteninformation v. A.1 Telekom Austria A.G, C-326/14, na nějž odkazovala i žalobkyně, se Soudní dvůr zabýval otázkou existence změny smlouvy v případě, že dojde k zvýšení ceny za služby pro spotřebitele na základě objektivních vnějších okolností, na které smlouva odkazuje. V dané věci obsahovaly všeobecné obchodní podmínky poskytovatele telekomunikačních služeb klauzuli, dle níž byly sazby závislé na objektivním indexu spotřebitelských cen za kalendářní rok vypracovaném orgánem veřejné správy. Pokud došlo ke změně ceny, měl o tom být zákazník — spotřebitel informován, nicméně ve všeobecných obchodních podmínkách bylo současně sjednáno, že změna sazeb na základě smluvní indexace neopravňuje k mimořádnému odstoupení od smlouvy. Soudní dvůr uzavřel, že úprava cenových sazeb byla stanovena podle objektivního indexu spotřebitelských cen vydávaného rakouským statistickým úřadem. Vzhledem ke skutečnosti, že úprava cenových sazeb je založena na srozumitelné, přesné a veřejné metodě indexace nemůže koncové uživatele stavět do nové smluvní situace, jež by byla odlišná od situace, ve které se nacházeli při uzavírání smlouvy. Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2002/22/ES ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/136/ES je třeba vykládat tak, že změna sazeb za služby založená na objektivním indexu spotřebitelských cen nepředstavuje měnu smluvních podmínek" a účastníkům tak nepřiznává nárok na odstoupení od smlouvy bez postihu. Ve stanovisku Generálního advokáta byl učiněn závěr, že úprava sazeb, která nastává jako výsledek použití smluvních podmínek, nepředstavuje změnu smlouvy ve vlastním slova smyslu, nýbrž použití nebo provádění ustanovení jedné ze smluvních podmínek stanovených od počátku (viz bod 35 stanoviska). „Indexovaná cena" však musí*

současné vykazovat rysy dostatečné předvídatelnosti, transparentnosti a právní jistoty (viz bod 37 stanoviska). Změna sazeb vyplývající z použití doložky o úpravě cen neznamená změnu smluvních podmínek ve smyslu čl. 20 odst. 2 směrnice o univerzální službě, pokud vyjádření protiplnění k tíži účastníka jako „indexovaná cena“ vykazuje dostatečné rysy předvídatelnosti, transparentnosti a právní jistoty, aby bylo možno dospět k závěru, že nedošlo ke změně ve smluvním postavení účastníka (viz bod 46 stanoviska).

- [44] ERÚ dále odkazoval na rozsudek ze dne 21. 3. 2013, *RIVE Vertrieb AG v. Verbraucher^entrale Nordrhein-Westfalen eV*, C-92/11. V tomto rozhodnutí se Soudní dvůr zabýval případem, kdy bylo ve standardizované smluvní klauzuli vyhrazeno právo dodavatele jednostranně změnit cenu za dodávku plynu, aniž byl uveden důvod, podmínky a rozsah takové změny. Soudní dvůr uvedl, že zásadní význam má skutečnost, zda smlouva transparentním způsobem uvádí důvod a způsob změny poplatků spojených se službou, jež má být poskytnuta, takže spotřebitel může na základě jasných a srozumitelných kritérií předvídat případné změny těchto poplatků, a dále zda spotřebitelé mají právo ukončit smlouvu v případě skutečné změny těchto poplatků. V rozsudku ze dne 20. 9. 2017, *Ruxandra Paula Andriciuc a další v. Banca Kománească Ssî*, C-186/16, Soudní dvůr dospěl k závěru, že požadavek, aby smluvní ujednání bylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, předpokládá, že v případě úvěrových smluv musí finanční instituce poskytnout dlužníkům dostatečné informace, které jim umožní přijmout informovaná a obezřetná rozhodnutí. Uvedený požadavek v tomto ohledu implikuje, že ujednání, podle kterého musí být úvěr splacen v těžce cizí měně, ve které byl sjednán (osoby, které pobíraly příjmy v rumunském lei, uzavřely s bankou úvěrové smlouvy vyjádřené ve švýcarském franku a zavázaly se splácet měsíční splátky úvěru ve švýcarských francích, v důsledku čehož nesly kurzové riziko), musí spotřebitel pochopit nejen z formálního a gramatického hlediska, ale i z hlediska jeho konkrétního dosahu, v tom smyslu, že běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel může nejen zjistit, že může dojít ke zhodnocení nebo znehodnocení cizí měny, v níž byl úvěr poskytnut, ale i posoudit potenciálně významné ekonomické důsledky tohoto ujednání na své finanční závazky. V rozsudku ze dne 20. 9. 2018, *EOS KSI Slovensko s.r.o. v. Ján Danko a Margita Danková*, C-448/17, Soudní dvůr mimo jiné konstatoval, že v rámci analýzy otázky, zda je ujednání smlouvy o spotřebitelském úvěru týkající se nákladů na úvěr sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, je rozhodující skutečností okolnost, že předmětná smlouva neuvádí RPSN a obsahuje pouze matematický vzorec pro výpočet RPSN, který není doplněn údaji nezbytnými k provedení tohoto výpočtu, a dále, že neuvádí úrokovou sazbu. Z výše uvedeného je zřejmé, že konkrétní okolnosti posuzovaných případů byly odlišné než v předmětné věci (ve věci C-92/11 nebyly ve smlouvě uváděny důvody, podmínky ani rozsah změny poplatků; ve věci C-186/17 se spotřebitelé zavazovali splácet hypoteční úvěr v cizí měně a ve věci C-448/17 nebyla ve smlouvě uvedena RPSN, ale pouze matematický vzorec pro její výpočet).
- [45] Pokud ERÚ v napadeném rozhodnutí poukazoval na možnost, že předmětný produkt bude sjednán se seniorem nevyužívajícím služeb internetu, kterému tak bude zcela odňata možnost provést výpočet, resp. nezbytné údaje vůbec získat, nelze nezhlednit, že sám ERÚ připouští cenové změny pomocí indexu spotřebitelských cen, přičemž i informace o změnách indexu spotřebitelských cen jsou osobě bez přístupu k internetu dostupné jen stěží.
- [46] Samotná skutečnost, že ve výpočtu je řada proměnných hodnot a jedna ze složek je vázaná na obchodování na burze PXE, nemůže vést k závěru, že sjednaný mechanismus nevykazuje dostatečné rysy předvídatelnosti, transparentnosti a právní jistoty. Předmětný výpočet byl detailně vysvětlen v Produktových podmínkách, které účastník zvláště podepsal, a v předmluvních informacích, které účastník obdržel, byl obsažen i příklad konkrétního výpočtu (byť pro jiný produkt). Ze smluvní dokumentace je zřejmé, že pokud bude burzovní cena klesat, bude klesat cena pro zákazníka, a naopak pokud bude burzovní cena stoupat, bude stoupat cena pro zákazníka (v letech 2019 a 2020 se cena zvyšovala; v roce 2021 pak došlo ke snížení ceny). Výslovně bylo i sjednáno, že účastník nemá právo na odstoupení od smlouvy v případě, kdy podle sjednaného způsobu výpočtu dojde pro následující období ke zvýšení ceny elektřiny v rozsahu vývoje obchodování s elektřinou na PXE. S ohledem na všechny shora popsání skutečnosti a okolnosti konkrétní věci nelze uzavřít, že předmětné ujednání zakládá v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele (§ 1813 o. z.) Dle soudu se tak nelze ztotožnit s námitkou, že změna ceny má

v uvedeném případě charakter jednostranného zvýšení ceny. V daném případě totiž k úpravě sazeb dochází na základě použití smluvních podmínek, resp. doložky o úpravě ceny, která současně vykazuje rysy dostatečné předvídatelnosti, transparentnosti a právní jistoty. Účastník mohl na základě jasných a srozumitelných kritérií předvídat případné změny ceny.

- [47] Byť je správnímu orgánu znám rovněž (nepravomocný) rozsudek Okresního soudu v Karviné č. j. 27 C 394/2020-107 ze dne 20. července 2021 v obdobné věci, v rámci kterého soud dospěl k závěru, že předmětný způsob stanovení ceny zákazníkovi je ve skutečnosti obcházením ust. § 11a odst. 5 energetického zákona, rozhodl se správní řízení vedené s účastníkem řízení pro podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona podle ust. § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky zastavit.
- [48] Správní orgán má za to, že při posuzování dodržení povinnosti stanovené v ust. § 11 odst. 1 písm. j) energetického zákona je nutno hodnotit potenciální klamavost jednání držitele licence ve vztahu k zákazníkovi. V daném případě existují dva rovnocenné pohledy (výklady) na smluvní ujednání uvedené v PRODUKTOVÝCH PODMÍNKÁCH KAMARÁD, což ostatně vyplývá z výše citovaných rozsudků soudů a Rady ERÚ. Správní orgán však zároveň nemůže odhlédnout od skutečnosti, že v rámci výše popsanych řízení u soudů byla řešena ve vztahu k vedenému řízení o přestupku předběžná otázka (posouzení možnosti odstoupit od smlouvy při zvýšení ceny postupem stanoveným v dotčených produktových podmínkách účastníka řízení) a ke dni vydání tohoto usnesení je rozsudek Okresního soudu Praha-východ č. j. 21 C 171/2020-64 ze dne 19. ledna 2021 pravomocný. Správní orgán jím tedy je ve smyslu ust. § 57 odst. 3 správního řádu vázán. Konstatoval-li pak soud v tomto rozsudku, že změna ceny *vykazuje rysy dostatečné předvídatelnosti, transparentnosti a právní jistoty*, bylo by stěží možno dovést klamavost jednání účastníka řízení vůči zákazníkům.

Poučení

Proti tomuto usnesení lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení usnesení, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené usnesení připraveno k vyzvednutí. Včas podaný a přípustný rozklad má odkladný účinek.

Mgr. Lukáš Kugler, v. r.
oprávněná úřední osoba
ředitel odboru sankčních řízení

Obdrží: Mgr. Jan Veselý, advokát